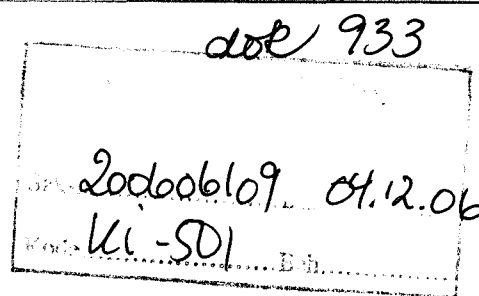

Borg
Lørenskog menighetsråd
16.10.2006

Kultur- og kirkedepartementet
Kirkeavdelingen
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo.

Det vises til høringsbrev om NOU 2006: 2 Staten og Den norske kirke, datert 24.04.2006, der vi som menighetsråd inviteres til å sende inn høringssvar, samt å svare på et spørreskjema. Lørenskog menighetsråd har drøftet utredningen og de foreliggende forslagene om veivalg for Den norske kirke, siste gang på menighetsrådsmøte 12. oktober.

1. Grunnleggende premisser

Lørenskog menighetsråds høringsuttalelse er gitt ut fra følgende grunnleggende premisser:

Uansett hvilken endring som vil kunne skje med forholdet mellom staten Den norske kirken (Dnk), må målet være å styrke kirkens muligheter til å fungere som en bekjennende, misjonerende, åpen, inkluderende og landsdekkende folkekirke med bred oppslutning og en demokratisk forankret styringsstruktur.

Kristen tro er uløselig knyttet til nasjonens historie og tradisjon, og på denne bakgrunnen må Dnk fortsatt få stå i en særstilling i forhold til andre tros- og livssynssamfunn, og ha en naturlig og sterk plass i offentligheten.

Dnk skal fortsatt være et trossamfunn forankret i et eget trosgrunnlag, der dåpen er eneste medlemskriterium. Det skal og må fortsatt være plass for alle kirkens medlemmer og rom for ulike grader av trosengasjement og deltakelse, samt likestilling mellom mann og kvinne på alle plan.

Mye av vår nasjons kulturarv er knyttet til gode tradisjoner som samler og stabiliserer lokalsamfunnet og hvor kirke og menighet har en naturlig plass. Dette skal og må tas vare på og videreutvikles, derfor må Dnk fortsatt bygges "nedenfra".

Forkynnelse og annen aktivitet i Dnk utfolder seg på arenaer hvor også andre livssyn og religioner er til stede. En åpen kirke vil være i dialog med disse.

2. Utfyllende synspunkter og uavklarte spørsmål

2.1 "Avvikling av statskirken" og grunnloven

Lørenskog menighetsråd ønsker nye bånd mellom kirke og stat ut fra følgende hovedpremisses:

religionsfrihet for folkekirken, dvs. kirken skal få ansette egne ansatte og ta egne avgjørelser i trosspørsmål

en folkekirke som viderefører røtter og symbolikk fra 1000 års historie, og som kan gi trygghet for at kirken ikke blir tatt fra folket
større likebehandling av trossamfunn

Ut fra dette mener flertallet i Lørenskog menighetsråd at alternativ 2, lovforankret folkekirke uten medlemsavgift, blir det alternativet som gir best rammer for å ta fatt i de utfordringene som Dnk har mest behov for å gjøre noe med. Grunnloven må gjennomgås for å fjerne henvisninger til statskirken. I stedet kan det komme en verdiparagraf og en paragraf som forankrer den nye kirkeloven. Ut fra vår nasjons kultur og historie, mener vi at verdiparagrafen skal vise til kristne og humanistiske verdier.

I den offentlige utredningen og i høringsbrevet legges det til grunn at alternativ 2, lovforankret folkekirke, innebærer et brudd med statskirken. Dette igjen legges fram som en forutsetning for at Dnk kan bli et selvstendig rettssubjekt.

Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon (KA) reiser imidlertid spørsmål om det er mulig å gjøre kirken til selvstendig rettssubjekt uten at statskirkeordningen defineres som opphevet. Vi mener at en ytterligere juridisk belysning av dette spørsmålet ville vært av betydning for de valg høringsinstansene gjør. Det ville være et interessant alternativ å utvikle kirkens selvstyre innenfor dagens ordning, herunder at kirken utnevner sine egne biskoper.

Et mindretall på ett medlem går inn for alternativ 3, selvstendig folkekirke.

Et mindretall på ett medlem går inn for alternativ 1, grunnlovsforankret folkekirke.

2.2 Forholdet til andre trossamfunn

Dnk er tuftet på den evangelisk-lutherske tro, og har preget folket i hverdag, sorg og glede gjennom generasjoner. Den evangelisk-lutherske tro er blitt kalt det kulturelle limet i det norske samfunnet. Vi mener det er et legitimt ønske for det store flertall av befolkningen at Dnk fortsatt får ha en særstilling med forankring i en egen kirkelov. Flertallet vil derfor ikke støtte alternativ 3, selvstendig folkekirke, som innebærer fullstendig likhet mellom Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn.

Selv om dette er sagt, vil vi understreke betydningen av prinsippet om full tros- og livssynsfrihet. Det må fortsatt være økonomisk likebehandling mellom Dnk og andre trossamfunn.

2.3 Kongen og regjeringen

Utredningen problematiserer det forhold at kongen må bekjenne seg til den evangelisk-lutherske tro og er forpliktet til å håndheve og beskytte denne iflg. grunnloven. Videre står det at det i en ny kirkeordning "kan vurderes om det er aktuelt at Kongen ivaretar særskilte funksjoner i forhold til Den norske kirke eller for tros- og livssynssamfunn generelt." Det hevdes at kongens posisjon i samfunnslivet som helhet kan bli styrket som resultat av hans nye mulighet til å vise interesse for andre tros- og livssynssamfunn. Vi mener at et slikt synspunkt undervurderer betydningen av nasjonens historie og identitet, der kongen og kirken har vært knyttet sammen siden Olav den Hellige.

Etter at statskirkeordningen opphørte i Sverige, er det fortsatt grunnlovsfestet at monarken skal tilhøre Svenska Kyrkan. Bestemmelsen ble beholdt etter ønske fra kong Carl Gustaf selv. Vi mener at vår konges funksjon som kirkens overhode og kongefamiliens synlige tilstedeværelse i kirken har langt større betydning for folket enn det som utlegges i utredningen. Kongens deltakelse i kirkelige sammenhenger er naturlig i en grunnlovsforankret folkekirke, muligens også i en lovforankret folkekirke, men ikke i en selvstendig folkekirke. Kongens forhold til Dnk hadde fortjent større plass i utredningen, blant annet ved å belyse disse spesielle konsekvensene av endringer i kirkeordningene.

2.4 Makt og styring

Ved et eventuelt opphør av statskirkeordningen fastslås det i utredningen at Kirkemøtet blir det øverste styringsorganet med myndighet til å ivareta den interne kirkelige lovgivningen. Vi ser her risikoen for at én sentral maktfaktor (kongen i kirkelig statsråd) blir byttet ut med en annen. Prosessen som har skjedd de siste tiårene med lokalt demokrati i kirken må fortsette hvis Dnk skal ha noen fremtid som folkekirke. Folkekirken er ikke bare en kirke for folket, men en kirke **med** folket. Vi mener at styrings- og organisasjonsstruktur trenger en grundigere gjennomgang i forhold til hvordan man kunne strukturere kirken lokalt, også med tanken på en fortsatt prosess med demokratisering innenfor statskirkeordningen. Spørsmålene dette reiser (tilsyn, utnevnelser, ansettelser, pengestrøm, grenser for selvstyre) er av stor betydning for befolkningen, ansatte, kirkelig folkevalgte og frivillige.

Lørenskog menighetsråd ønsker å understreke betydningen av en sterk og tilstedeværende kirke i lokalsamfunnet. Folk som vanligvis ikke går til gudstjeneste på søndager, skal bli hilst velkomne og bli inkludert når de kommer, kanskje som dåpsfølge eller på et kveldsmøte, og de skal merke at de kommer til et fellesskap med kirkefolk. Halvor Nordhaug setter ord på dette (En kirke for folket, Oslo, Luther, 2006, s. 118): "Dette kirkefolket skal være synlige i sentrum av kirken, men synlighet innebærer slett ikke å sette grenser mot andre. Målet er tvert om å skape et fellesskap som i seg selv byr til deltakelse på en måte som ingen profesjonell prest kan erstatte." En forutsetning for større aktiv deltakelse på lokalplanet, er at kirken utvikler seg videre i demokratisk retning, slik at folket kjenner kirken som sin egen.

2.5 Økonomi

Dersom vi får en ny kirkeordning er det avgjørende at det ikke skapes inntrykk av at det nå vil bli krevd en annen og større form for innsats for å være medlem. Alternativene i spørreskjemaet er forskjellige kombinasjoner av medlemsavgift og finansiering av det offentlige. Vi mener at stat og kommune skal bevilge midler tilsvarende det de gjør i dag, dvs. offentlig finansiering skal være et grunnlag som sikrer lønn, drift og vedlikehold av kontorer, kirker og kirkegårder. Det er naturlig og i tråd med det kristne grunnsynet at menighetene prøver å skaffe til veie midler til ekstra aktivitet. Kirken må utfordre medlemmene til å gi frivillige økonomiske pengebidrag, og til å gi tid og krefter til det lokale menighetsarbeidet.

Dersom staten likevel vil gå inn for medlemsavgift, ville det være et interessant alternativ med obligatorisk livssynsavgift, slik det fungerer i Island og Italia. Pengene kunne bli innkrevd over skatteseddelen, og de som ikke er registrert i noe tros- og livssynssamfunn, ville likevel måtte gi et beløp som ville komme kultur- eller velferdsformål til gode. Man vinner ikke noe økonomisk på å ikke være medlem i noe tros- og livssynssamfunn. Ved en slik ordning mener

vi staten anerkjenner menneskets behov for trosfellesskap eller arenaer der man drøfter livets store spørsmål.

2.6 Gravferdsforvaltningen

Vi kan ikke se at det er noen gode grunner til å overføre ansvaret for gravferdsforvaltningen fra kirkelig fellesråd til kommunen. Selv om kommunen tidligere drev kirkegården, er det i dag klart at kompetansen ligger i fellesrådet. Lørenskog menighet har to kirker, og kommunen har én stor gravlund. Det er godt samarbeid med Skårer menighet, det andre soknet i kommunen. Fellesrådet utnytter personalressurser og andre ressurser på en god måte, blant annet ved å omdirigere bemanningen der behovet er størst til enhver tid. Personalet ivaretar oppgavene på en verdig og kompetent måte, og vi har ikke erfart at innbyggerne har uttrykt behov for overføring av ansvaret til kommunen. Kirkevergen og hans stab har opparbeidet seg kontaktnett med kommunen, begravellesbyråer m.v. og anerkjenner behovene til tros- og livssynssamfunn utenfor Dnk. Vi planlegger videre utvidelse av kirkegården, og det vil være uproblematisk å vigsle deler av gravlundene, for å sette av plass til ikke-kristne gravplasser.

2.7 Kirkebygg

Lørenskog menighet har en middelalderkirke og en nyere arbeidskirke. Begge kirkene blir utnyttet optimalt og til beste for hele kommunens befolkning. Vår visjon er "Levende tro og varme fellesskap", og dette ønsker vi å invitere alle kirkens medlemmer inn i. Vi har et utstrakt barne- og ungdomsarbeid i Fjellhamar kirke (arbeidskirken) som virker inkluderende på hele familien. Vi mener at det er rett at menigheten eier sine egne kirker, men samtidig må kommunen yte økonomisk støtte som gjør det mulig å holde bygningene i drift uten at de forfaller. Kirken brukes til andre aktiviteter enn rent kirkelige. Middelalderkirken har vedlikeholdsbehov som i dag ikke dekkes av kommunen. Kirkene og Opplysningsvesenets fond er og bør forbli kirkens eiendom. Det er imidlertid behov for at staten, gjerne ved Riksantikvaren, tar et større ansvar for den enestående kulturarven som middelalderkirkene utgjør.

For Lørenskog menighetsråd

Johannes Morken
Leder

Vedlegg: Spørreskjema

Borg
Lørenskog menighetsråd

Vedlegg: Svar på spørreskjema

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Uansett hvilken endring som vil kunne skje med forholdet mellom staten Den norske kirken (Dnk), må målet være å styrke kirkens muligheter til å fungere som en bekjennende, misjonerende, åpen, inkluderende og landsdekkende folkekirke med bred oppslutning og en demokratisk forankret styringsstruktur.

Kristen tro er uløselig knyttet til nasjonens historie og tradisjon, og på denne bakgrunnen må Dnk fortsatt få stå i en særstilling i forhold til andre tros- og livssynssamfunn, og ha en naturlig og sterk plass i offentligheten.

Dnk skal fortsatt være et trossamfunn forankret i et eget trosgrunnlag, der dåpen er eneste medlemskriterium. Det skal og må fortsatt være plass for alle kirkens medlemmer og rom for ulike grader av trosengasjement og deltakelse, samt likestilling mellom mann og kvinne på alle plan.

Mye av vår nasjons kulturarv er knyttet til gode tradisjoner som samler og stabiliserer lokalsamfunnet og hvor kirke og menighet har en naturlig plass. Dette skal og må tas vare på og videreutvikles, derfor må Dnk fortsatt bygges "nedenfra".

Forkynnelse og annen aktivitet i Dnk utfolder seg på arenaer hvor også andre livssyn og religioner er til stede. En åpen kirke vil være i dialog med disse.

2. Den norske kirke som statskirke:

- Bør fortsette
- Bør avvikles
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

Kommentar:

Flertallet ønsker alternativ 2, lovforankret folkekirke med henvisning til kirkeloven i grunnloven. Vi mener at det er ikke tilstrekkelig avklart hvorvidt dette alternativet innebærer en avvikling av statskirken eller ikke.

Et mindretall på 1 ønsker alternativ 1, grunnlovsforankret folkekirke

Et mindretall på 1 ønsker alternativ 3, selvstendig folkekirke

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven
- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- Lov om trossamfunn
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift

- Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag
- Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttende organer
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør det i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet? – ett eller flere kryss:

- Ingen tillegg
- De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettsstaten og menneskerettighetene
- Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
- Det humanistiske verdigrunnlaget
- At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- Den lokale kirke (menighetsråd eller fellelsråd)
- Kommunen
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
- Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- Vet ikke / ønsker ikke å svare